

PRVI TRAGOVI NOVELE U NOVIJOJ HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

MIRA JANKOVIĆ

UDK 886.2-32.09

Pripovjedna proza Ljudevita Vukotinovića uključuje neke elemente njegovih epskih pjesama i balada. Prva rečenica Vukotinovićeve prozne kompozicije *Ivan Vojković* oblikovana je po uzoru na početnu rečenicu povijesnog romana *Ivanhoe* Waltera Scotta, ali je Vukotinović uspješno prilagođuje potrebama kraćeg narativnog oblika. Prikaz povijesnih zbivanja povezuje sa sadašnjim trenutkom, a uz uvodni opis najavljuje početak radnje. Po epsko-lirskim i dramskim obilježjima prozne kompozicije *Ivan Vojković* može se smatrati prvim pokušajem novele u novijoj hrvatskoj književnosti i jednim od prvih odraza evropskog romantizma u nas.

1. Počeci narativne proze

Časopis *Danica* — središte književnih zbivanja i pokretna snaga ilirskog pokreta — postavlja u smislu općih tendencija osobito važan zadatak narativnoj prozi. U »Oglasu« *Danice* od 20. listopada 1834. na prvom se mjestu najavljuje objavljivanje »*pripovezti* od ztarinzkoga Ilirov y Horvatov prebivanya ter sivlenya, od nyihoveh Supanov, Knezov, Banov, Kraljev, Vitezov y vuchenih ter glaszoviteh lydih«. Tome će se, kako se dalje kaže, »*pridodati*« još i različite narodne i druge domorodne »*peszme*«. Težište je, kao što se vidi iz »Oglasa« na proznim pripovijetkama o spomena vrijednim događajima, ili doslovno: »iz dobreh *zviralsich izvadyeni dogodyaji*«.

U ostvarenju postavljenog programa u prvih nekoliko brojeva narativne je proze — u odnosu na pjesme i na ostalu prozu — razmjerno malo. Radi se o prilično kratkim narativnim tekstovima, uglavnom anegdotama i povijesnim likovima, pretežno slavenskog porijekla.¹ Anegdote su ispričane tako da budu »na peldu i naslezdovanye szluseche«, u duhu prosvjetiteljstva, kako je to bilo najavljeno u »Oglasu«. Tekst koji po dužini i obliku prelazi granice anegdote je »*Lybicza szadashnya kneginya szerbzka*«. Kraćem narativnom

¹ O ruskim carevima Ivanu (u br. 2), Aleksandru (u br. 8) i Pavlu (u br. 14), o Poljacima Villčerskom (u br. 3) i Kosciusku (u br. 14).

dijelu prethodi poduža deskripcija naslovnog lika, a autor koji više nije anonimn, navodi uz potpis i svoj izvor: »Polag O. Pirha. Dragutin Rakovec«.²

Prvi znatno duži tekst (od oko 1500 riječi) posvećen je jednom od »domorodnih« likova, najavljenih u »Oglasu«. Pod naslovom »Szedem szinov Mikichevih« (u br. 6 *Danice*) anonimni autor prikazuje bana Mikića³ »izmed najglaszovitesih vitezov iz 13. ztoletja« koji se pod Belom IV borio protiv Turaka. Kao izvor svoje »pripovizti« pisac navodi legendu utkanu u staru tapiseriju iz grada Bočkajevih i jedan heraldički detalj iz obiteljskoga grba, a zatim se poziva na neke »glaszovite pisce«⁴ koji navodno potvrđuju autentičnost izvora. U kompoziciji se pseudohistorijsko-legendarni i heraldički motivi isprepliću s elementima bajke. Tako su, prema fabuli, Mikićevi sinovi sedmorci. Pod dojmom nekog prokletstva majka želi zadržati samo jednog sina, a šest pogubiti. No spašava ih otac, ban Mikić. Od sedmoro sinova — po imenu: Simon, Bosan, Tomo, Đono, Ditro, Juraj i Mitar — poteklo je, prema legendi, sedam glasovitih plemena, koja će domovini kroz mnoga stoljeća dati znamenite junake. A majka »kervolok«, koja ih je htjela zatrti, bila je rodom Madžarica.

Autor je cijelu kompoziciju s raznorodnim elementima potpuno podredio osnovnoj tendenciji s glavnim naglaskom na nacionalnim odnosima. Po tome podsjeća na jedno djelo znatno starijeg pisca »historijskih« spisa, koji je u jelku Ilirizma uživao veliki ugled i izvršio nemali utjecaj.⁵ To je bio Tomko Mrnavić (1580—1637) rođen u Šibeniku, a porijeklom iz Bosne. Neko je vrijeme kao kanonik boravio u Zagrebu i tu se, između ostaloga, bavio sastavljanjem genealogija, za koje je tek mnogo kasnije dokazano da su uglavnom falsifikati. Svi Mrnavićevi pseudohistorijski spisi imaju naglašeno nacionalnu tendenciju, za kojom se, u skladu s danom situacijom, poveo i autor »*Szedem szinov Mikichevih*«. Tekst se kao književni oblik narativne proze ne bi mogao određenije definirati.

2. Proza Ljudevita Vukotinića

U prvim brojevima *Danice* pojavio se V u k o t i n o v i ć najprije kao pjesnik. Osim lirskih pjesama objavio je jednu baladu, »Okičke vrane« (u br. 8) i jednu epsku pjesmu u duhu narodne »Mato Gerebić« (u br. 12). Ove dvije pjesme, koje će ostaviti svoj trag i u Vukotinićevoj prozi, pokazale su pjesnikov smisao za stilske di-

² Otto Pirch, *Reise in Serbien im Spätherbst*, 1829.

³ Možda je to Mikić Mihaljević, koji se istakao u borbama protiv Turaka.

⁴ Poimence spominje Petra Alvinczija, Vuka Bethlena i Stefana Tzegleda.

⁵ Tako npr. Ivan Krizmanić »prevodi« na kajkavski Mrnavićevu dramu *Osmanščica*.

stinkcije dviju različitih pjesničkih formi, kao i to da je bio u toku književnih zbivanja i izvan svoje domovine.⁶ Može se stoga pretpostaviti da je i pisanju narativne proze prišao s većim književnim pretenzijama od svojih prethodnika u *Danici*.

Vukotinovićev prvi prozni tekst pojavio se pod naslovom »Ivan Vojković«⁷ (u br. 15) s nastavkom (u br. 16). Dužina teksta je oko 1850 riječi. Sadržajno se dva motiva nadovezuju na gore spomenute pjesme, naime borbu s Turcima iz epske pjesme i lirski ljubavni motiv iz balade. U strukturi kompozicije su tri scene, prva s epskim motivom, druga s lirskim, dok se u trećoj javljaju oba. Prva i treća scena su u dinamičnom ritmu bitke, a druga — kao predah među bitkama — u polaganijem je tempu: »Czeli tjedan proshal je mirno, sto je chudno bilo za ono vreme...«. Ali i ta lirski scena ima dramsku napetost: »... u tom zvanom miru zgubi Ivan zavsema nuter-nyi szerdca pokoj« (str. 59). U zaključnoj sceni spajaju se motivi u dvostrukoj nagradi junaka Ivana Vojkovića, koga će ban imenovati vojnim zapovjednikom, a podban će mu dati kćer za ženu. Motiv borbe protiv Turaka, kome je povijesna pozadina u epskoj pjesmi u duhu narodne pjesme dosta neodređena, dobiva u proznoj kompoziciji određenije konture; spominje se godina bitaka (1623), mjesto zbivanja (prijelaz preko Mure) i čitav niz imena više ili manje autentičnih povijesnih likova, s naznakom njihove društvene uloge i položaja (npr. Juraj Šubić Zrinski »ban trojjedine bratje horvatzke, slavonzke y dalmatinzke«). Nižu se zatim porodična imena poznatih i manje poznatih likova. Za dokaz vjerodostojnosti autor se poziva dosta neodređeno na neka »pizma ztarinzka« (str. 62). Kako se u galeriji likova spominje i ime Mernavich, moguće da je Vukotinović indirektno spomenuo jedan od svojih »povijesnih« izvora, tj. tada vrlo utjecajnog pisca, između ostaloga, porodičnih genealogija zagrebačkog kanonika Tomka Mrnavića. U književnoj obradbi povijesnih likova Vukotinovićev postupak donekle podsjeća na uobičajeni postupak Waltera Scotta u historijskim romanima. A taj je, da što je lik povijesno važniji to će u književnoj obradi ostajati više u pozadini akcije, dok će nosioci radnje biti fiktivni likovi. Zanimljivo je u Vukotinovića da svoga glavnog junaka Vojkovića, iako je povijesno autentični lik, tretira kao fiktivni. Kad govori o njemu kao junaku koji se borio protiv Turaka, poziva se na »veruvana pizma ztarinzka«, dakle na (po njegovu vjerovanju) *povijesne* izvore. No kad prikazuje intimni život svoga junaka poziva se na *književni* uzor, »jezero pripovestjah« u kojima je o ljubavi »jezero puta vse povedano«. Time autor implicite svoj književni uzor ocjenjuje kao

⁶ Mira Janković, »Kajkavska balada kao odjek evropskog romantizma«, *Kaj*, XI/1978, br. 5, str. 32—35.

⁷ Naslov je već u reformiranom pravopisu, dok je u tekstu stara grafija »Vojkovich«.

konvencionalan, dok za povijesni izvor ističe da je vjerodostojan. Kroz ove ocjene svojih uzora i izvora autor je indirektno prisutan u naraciji kao pisac teksta. U toj funkciji progovara i direktno, u prvom licu:

»Kak szu Ivan i Irinka szvoje szreche szlazt czenili y kak szu ztanom Kerztu zahvalni bilili *nechu piszati*...« (str. 63)

Subjektivnost pisca, za razliku od objektivne naracije kraće proze prije Vukotinovića, samo je jedna od oznaka koje ga izdvajaju. Već se u prvoj rečenici »Ivana Vojkovića« očituju stilske osobine, kao uvod u drugačiji oblik narativne proze. Ako pogledamo prve rečenice, kojima počinje narativna proza objavljena u prvih četrnaest brojeva⁸ *Danice*, prije Vukotinovićeve »Ivana Vojkovića« vidjet ćemo da se radi o gotovo identičnoj formuli. Gramatički se mogu opisati ovako: rečenice su kratke (10—20 riječi), najčešće proste i u prošlom vremenu, a u slučajevima kad su složene, povezane su vremenski; najčešće je prva riječ u rečenici subjekt, na koji se odnose svi predikati. Po sadržajnoj shemi sve se informacije (predikati) odnose na glavni lik (subjekt). Rečenica je jednodimenzionalna, linearna, deskriptivna i statična, bez najave akcije. Kao najmanji segment narativne proze rečenica, odnosno njezina sintaktička struktura, može biti indikator kompozicijske strukture, tj. oblika narativne proze.⁹ Navedena shema rečenice uvod je u jednostavni oblik narativne proze, uglavnom anegdota. Vukotinovićeve prva rečenica, međutim, znatno odstupa od takve sheme: znatno je duža, sintaktički složena i sadržajno kompleksna.

Početna rečenica Vukotinovićeve »Ivana Vojkovića« glasi:

- 1) »Vu onom kraju naše *negdašnjje* horvatske zemlje, kuda *Mura teče*
- 2) i gde *sad* po imenom Mađarov našega ilirskog roda i jezika *ljudi stanuju*
- 3) *čul se je* u proletju godine 1623 nekoj dan ne dugo pred zalazom sunca *štropot* konjev i oružja«.

Rečenica od 40 riječi je trodjelna (1—3), s tri različita subjekta (**masno**), s predikatima prošlosti i sadašnjosti (*kurziv*). Informacije ne teku linearno u vremenskom slijedu; u prikaz prošlih zbivanja umetnut je iskaz o sadašnjem trenutku, u tok »negdašnjeg« ulazi

⁸ u br. 2: »Lyubicza szadashnya Kneginya szerbzka«; »Goztovitozt«

u br. 3: »Harun Alrashid«

u br. 5: »Verma Lyubav«

u br. 6: »Szedem Szinov Mlikichevih«

u br. 8: »Czareva Dobrotivnozt«

u br. 10: »Szloga«

u br. 14: »Czar Pavel«; Kony Kosciuskov«

⁹ Míra Janković, *Novela u američkoj književnosti*, Zadar, 1977, str. 99—101.

»sad«. Takvom strukturom već početna rečenica najavljuje intenciju autora da kroz prošla zbivanja govori o sadašnjem stanju u zemlji. Kao što će i pri kraju direktno reći, da ovaj prikaz prošlih događaja ima poslužiti kao »pelda šta pravi domovine sin za prirodene pravice i narodnu samostalnost činiti ima«. (str. 63)

Vukotinović, vješt versifikator, uspio je u ovoj proznoj rečenici u skladnom ritmu sadržajno sažeti uvodni opis s najavom intencije i početkom radnje. Kako je to učinio na svoj način, pokazat će poređenje Vukotinovićeve početne rečenice s prvom rečenicom historijskog romana Waltera Scotta *Ivanhoe*,¹⁰ koja mu je — kao i nekim drugim piscima — vrlo vjerojatno poslužila kao model.

»U onom prijatnom predjelu »vesele Engleske« koji oplakuje rijeka Don, prostirala se u davna vremena velika šuma i prekrivala veći dio uzvisina i dolina, koje leže između Sheffielda i ugodna grada Doncastera«.

Prve dvije klauze Vukotinovićeve i Scottove rečenice poklapaju se morfološki i sintaktički. Obje govore o »onom« kraju zemlje, поблиže označenom tokom rijeke. Malo ali značajno odstupanje čini Vukotinović oznakom da se radi o našoj zemlji, prema Škotlandaninu koji govori samo o »veseloj Engleskoj«, tj. sintagmom koja implicira prošlost, a ne i pripadnost. U drugom dijelu rečenice Vukotinović ide svojim putem, povezujući prošlost sa sadašnjom sudbinom stanovnika zemlje i bitno se razlikuje od Scotta, koji ostaje na opisu geografskih odrednica, a o bitkama iz prošlosti govorit će tek u drugoj i trećoj rečenici. Vukotinović još prvom rečenicom najavljuje početak akcije. Njegova je rečenica, pored navedenih podudarnosti sa Scottovom, sadržajno mnogo sažetija i kao takva odgovara uvodu u oblik narativne proze kraće od historijskog romana. Izabrani je model Vukotinović modificirao s puno smisla za književno oblikovanje u prozi, kao što je u stihu imao osjećaj za stilske distinkcije između epske pjesme i balade. Pošao je od modela za uvod u historijski roman, ali je već u svojoj početnoj rečenici oblikovao uvod koji odgovara sažetijem i dramatičnijem obliku novele.

Za ilustracije kako je Vukotinović uspjelo modificirao svoj model, prvu rečenicu Scottova romana, spomenut ćemo još jednog pisca koji je pošao od tog modela. Dvadesetak godina prije Vukotinovića američki pisac Washington Irving počinje svoju novelu »The Legend of Sleepy Hollow« — a to je prva novela u američkoj književnosti — sljedećom rečenicom:¹¹

¹⁰ Walter Scott, *Ivanhoe*, The Pocket Library, 1959, str. 1. (prijevod M. J.)

¹¹ W. Irving, *The Sketch Book*, ed. K. H. Würzberger, 1954, str. 43, (prijevod M. J.)

»U dnu jednog od *onih* prostranih zaljeva uvučenih na istočnoj obali Hudsona u velikom prostranstvu *rijeke*, koji su *davni holandski moreplovc*i nazvali jezerom Tappan, i gdje bi uvijek oprezno spustili jedra i preporučili se zaštiti sv. Nikole pri plovidbi, leži malo trgovaštine ili seoska luka, koju neki zovu Greensburgh, ali je opće i bolje poznata pod imenom *Tarry Town*«.

Polazeći od Scotta počinje Irving, kao i Vukotinić, određivanjem »onoga« kraja imenom rijeke. Spominje, poput Vukotinića, i ljude toga kraja, ali one iz prošlosti — dok Vukotinić govori o ljudima sada. Irving do kraja rečenice ostaje pri deskripciji i imenima mjesta i u odnosu na model još opširnijoj, dok Vukotinić najavljuje početak akcije. Nema sumnje da je Vukotinić početnu rečenicu bolje uskladio kao uvod u kraći oblik naracije.

Prvi teoretičar novele, Edgar Allan Poe, posebno je isticao funkciju početne rečenice u noveli. Pisac može, rekao je Poe, u tom kratkom narativnom obliku u cijelosti ostvariti svoju zamisao, ali samo ako *već u početnoj rečenici* (the very initial sentence) *usprije iznijeti bit zamisli*.¹² Čini se da je to Vukotiniću u prvoj rečenici potpuno uspelo: najavio je intenciju pripovijedanja prošlih zbivanja kao relevantnih za sadašnje stanje u zemlji, a u epiku uveo i neke dramske momente, rasvjetu i zvučnu sliku scene. Takva je početna rečenica odgovarajući uvod u novelu. Wahington Irving, naprotiv, koji to nije uspio učiniti prvom rečenicom, tek je naknadnim zahvatom u epilogu oblikovao novelu.¹³

U kojoj je mjeri Vukotinić uspio oblikovati novelu kao cjelovit oblik narativne proze, najavljen početnom rečenicom, pitanje je kome odgovor treba potražiti u tekstu. Spomenuli smo da kompozicija ima dvije teme, herojsko-epsku i ljubavno-lirsku, a da je struktura u tri scene dramska, te da je u naraciji pisac prisutan kao subjekt. Stapanje epskih, lirskih i dramskih elemenata, subjektivnost pisca i inicijalna rečenica s najavom oblika, sve su to oznake tipične za novelu. Spomenuli smo i to da je Vukotinić pošao od narativnog stiha, epske pjesme i balade. Iz epske je pjesme uz junačku temu prenio u prozu i neke detalje u opisu odjeće, oružja i kretnje junaka u borbi. Ali je u proznoj verziji gestikulaciju i mimiku prikazao kao odraz unutrašnjih, afektivnih i emotivnih doživljavanja. Udio balade u proznoj naraciji očituje se u stvaranju ugođaja, u lirskoj temi, pa i u dramatičnoj strukturi kompozicije. Balada je kod Vukotinića, kao i kod mnogih drugih pisaca romantizma,¹⁴ odigrala značajnu ulogu u oblikovanju novelističke proze.

¹² E. A. Poe, »Twice—Told Tales by Nathaniel Hawthorne«, Graham's Magazine, May 1842.

¹³ Mira Janković, *Novela u američkoj književnosti*, Zadar, 1977, str. 47.

¹⁴ *ibid.*, str. 101.

3. Vukotinović i Scott

U Vukotinovićevu »Ivanu Vojkoviću« mnogo toga — a ne samo početna rečenica — podsjeća na Scottov roman *Ivanhoe*. U tekstu ima dosta verbalnih paralela, od kojih navodimo nekoliko primjera:

Scott ¹⁵	Vukotinović
turbans, crooked sabres (14,15)	turban, demeškinja (62)
somewhat corpulent person (11)	golemog i krupnog tela (62)
burnt into Negro blackness (13)	černopužni obraz (62)
natural expression of good	vusta na pol k smehu
homoured indulgence (11)	složena (62)
lances glancing to the sun (24)	u suncu ljeskalo svetlo oružje (61)
horsemen's feet	čul se je štopot konjev (58)
continuing to approach (15, 22)	kaursko pseto (62)
infidel dog (77)	

Opis bitaka nalik je na Scottove prikaze viteških turnira, ali Vukotinović unosi i neke slike iz naše narodne pjesme.¹⁶ Vukotinović pokazuje sličnu suzdržljivost kao i Scott u prikazu ljubavnih scena. Citirali smo Vukotinovićevu rečenicu, u kojoj kaže kako o susretu i sreći ljubavnika »neće pisati«. A tako postupa i Scott: »Nećemo pokušati opisati sastanak (ljubavnika)...«. Mnogo se raspravljalo o Scottovoj suzdržljivosti u opisima ljubavnih scena i nagađalo da razloge treba tražiti u njegovoj prirodi.¹⁷ Za Vukotinovića se — sudeći po njegovoj lirskoj poeziji — ne bi moglo reći da je plah i suzdržljiv u ljubavnim pjesmama.¹⁸ Razlog za izbjegavanje ljubavnih scena u »Ivanu Vojkoviću« treba tražiti u vodećoj tendenciji prema kojoj glavni naglasak treba pasti na temu o junačkoj borbi, temu koja ima biti »pelda« u sadašnjoj borbi za »prirodene pravice i narodnu samostalnost«. Po tome je Vukotinović pošao dalje od Scotta, putem aktualnosti novele, dok Scott u ovom romanu o borbama Saksonaca i Normana s kraja 12. stoljeća ostaje isključivo na historijskom planu.

U knjižnicama iliraca, utvrdio je Rudolf Filipović,¹⁹ nalazila su se među djelima iz engleske književnosti i ona Waltera Scotta. Njegovo se ime spominje u prepisci među našim književnicima toga doba. Vukotinović je bio jedan od najvršnjih poznavalaca zapadnoevrop-

¹⁵ Citirano prema izdanju The Pocket Library.

¹⁶ »Ivan Vojkovich (je) toga dana mladoga Turčina z tulikum mochjum uzsekul, da mu je od temena glave tija do szredine prez telo razkolil...« (62).

¹⁷ O tome govore H. J. C. Grierson, E. Muir i G. M. Young u S. C. Roberts, *Sir Walter Scott Lectures*, Edingurgh, 1950.

¹⁸ Navodimo samo tri Vukotinovićeve pjesme objavljene u prvom gođištu *Danice*: »Raztanak od ljube« (u br. 7), »Deva Cernooka« (u br. 14) i »Molba za Cernooku« (u br. 20).

¹⁹ Rudolf Filipović, *Englesko-hrvatske književne veze*, Zagreb, 1972, str. 18—19.

ske književnosti,²⁰ njome se inspirirao i unio u hrvatsku književnost duh zapadnoevropske romantike.²¹ U Vukotinovićevim dramama, tvrdi A. Barac,²² prevladava utjecaj njemačkih pisaca. Ali se u narativnoj prozi očito poveo za djelima Waltera Scotta. Sudeći po verbalnim paralelama najvjerojatnije je da ga je poznavao u engleskom originalu.²³ Osim romana *Ivanhoe*, njegov direktni model, Vukotinović mora da je poznavao i one Scottove romane, koji govore o užoj domovini pisca, Škotskoj, i vjekovnoj borbi prezrenog i zao-stalog naroda protiv engleske dominacije. U junačkoj prošlosti Škotske, kako je prikazuje Walter Scott, Vukotinović je mogao naći pobudu i ohrabrenje za svoj književni rad.

Ovaj kratki prikaz dodira Ljudevita Vukotinovića s Walterom Scottom zamišljen je kao prilog i poticaj za proučavanje uloge, koju je Scott imao u daljnjem razvoju hrvatske proze, napose romana. Činjenica je, naime, da značenje Waltera Scotta za razvoj naše, kao i ostale evropske i izvanevropske književnosti u prvoj polovici 19. stoljeća nije potpuno istražen i ocijenjen.²⁴

S gledišta naše književnosti treba posebno istaći da je Vukotinovićev dodir sa Scottom jedan od prvih odjeka evropskog romantizma u hrvatskoj književnosti. Bio je uspješan i plodonosan na nekoliko razina: idejnoj, tematskoj, formalnoj i verbalnoj. Uz očiti afinitet za Scotta, koji je uz Byrona bio najutjecaniji književnik evropskog romantizma, uskladio je Vukotinović svoja uspjela književna nastojanja u oblikovanju narativne proze s vodećim tendencijama svoje književne i društvene sredine, što se očitovalo u svim vidovima njegove kompozicije.

²⁰ U tom smislu o njemu govore Antun Barac, Olga Šojat i Rudolf Filipović.

²¹ Antun Barac, *Književnost Ilirizma*, Zagreb, 1954, str. 206.

²² *ibid.*, str. 205.

²³ Pregledavši nekoliko njemačkih prijevoda romana uvjerila sam se da se Vukotinović morao služiti engleskim originalom.

²⁴ Konstatirano je to na ne tako davnoj proslavi dvijestote obljetnice Scottova rođenja, održane g. 1971.

PRVI TRAGOVI NOVELE U NOVIJOJ HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

Mira Janković: FIRST TRACES OF THE SHORT STORY IN
NINETEENTH CENTURY CROATIAN LITERATURE

Summary

The narrative prose of Ljudevit Vukotinović reveals some correspondence with his earlier epic poems and ballades. In the initial sentence of his prose composition *Ivan Vojković* Vukotinović follows the model of the beginning of Walter Scott's *Ivanhoe*, by adapting it successfully to the shorter narrative form. His initial sentence links, namely, historical events with the present moment, and turns description into action. According to the interplay of epic, lyrical and dramatic elements in the composition *Ivan Vojković* might be considered as the first attempt to introduce the short story, and one of the earliest reflections of Romanticism in Croatian literature.